

Cyflawni SERO NET

Amcan 2040 Amaeth

Cyflwyniad

Mae NFU Cymru a'r NFU wedi gosod nod uchelgeisiol o gyrraedd allyriadau nwyon tŷ gwydr (NTG) sero net dros amaeth yng Nghymru a Lloegr gyfan erbyn 2040. Dyma ein cyfraniad ni i nod Llywodraeth Cymru o sero net erbyn 2050.

Mae amaeth mewn sefyllfa unigryw i fod yn rhan o'r ateb, gan fod yn ffynhonnell o allyriadau ond hefyd yn ddalfa. Fel ffermwyr mae gennym ni gyfrifoldeb arbennig i warchod y gronfa garbon sydd yn ein priddoedd a'n llystyfiant yn barod. Ond mae'n rhaid i ni wneud mwy. Rydym yn gwybod bod allyriadau o ffermydd Cymru ar hyn o bryd yn gyfystyr â 5.7 miliwn tonnell o garbon deuocsid (CO₂) y flwyddyn – oddeutu 12 y cant o allyriadau NTG Cymru. Ond mewn gwrthgyferbyniad llwyr â gweddill yr economi dim ond 10 y cant o hyn yw CO₂. Mae oddeutu 62% yn fethan (CH₄) a 28% yn ocsid nitrogen (N₂O).

Yn ôl ein hasesiad ni, yr unig fodd i ni ddarparu sero net yw i ni weithredu dros ystod o lechresi cydnabyddedig rhyngwladol. Yn seiliedig ar y dystiolaeth wyddonol diweddaraf, mae ein dull wedi ei drafod gyda'r Pwyllgor ar Newid yn yr Hinsawdd (Committee on Climate Change), felly credwn bod ein nod yn un heriol, ond yn gyraeddadwy, gyda'r anogaeth cywir.

Nid oes yna un ateb unigol i'r broblem. Er mwyn gwireddu ein nod bydd angen rhychwant o fesurau sydd yn syrthio i dri pennawd bras:

- Gwella effeithlonrwydd cynhyrchiol amaeth;
- Gwella rheolaeth tir a chyfoethogi defnydd tir i ddal mwy o garbon;
- Hybu ynni adnewyddadwy a'r bio-economi ehangach.

Wrth i ni leihau ein heffaith ar yr hinsawdd, ni ddylem leihau ein gallu i ddarparu ein gallu i ddarparu bwyd o safon uchel

bwyd o safon uchel, fforddiadwy o Gymru. Ni ddylai Cymru gyflawni ei hamcanion newid hinsawdd gan allforio cynhyrchiol Cymreig, na'n nwyon tŷ gwydr, i wledydd eraill. Mae'r heriau sy'n wynebu ein system gynhyrchu bwyd byd-eang yn y dyfodol nawr yn lled adnabyddus. Mae'n bwysig cydnabod y disgwylir i'r amodau ar gyfer cynhyrchiol amaethyddol yng Nghymru ddod yn fwy ffafriol yn y dyfodol, o gymharu gyda rhanbarthau eraill o'r byd lle disgwylir i effeithiau newid yn yr hinsawdd fod yn llawer mwy difrifol ac aflonyddol.

Dylid gynnal a chyfoethogi gallu cynhyrchiol Cymru ac ni ddylai polisïau datgarboneiddio Cymru achosi newid helaeth i ddefnydd tir.

Mae ein hamcan o gyfranni sero net tuag at newid yn yr hinsawdd erbyn 2040 yn uchelgais cenedlaethol, nid yn ddisgwyliad y bydd pob fferm yn medru cyrraedd sero net. Bydd pob fferm yn cychwyn y siwrnai tuag at sero net o fan gwahanol a bydd angen cynllun gweithredu unigol arnynt. Bydd hefyd angen rhoi ystyriaeth ddwys i'r mecanwaith sydd yn dal a chyfleu'r holl newidiadau ymarferol ar lefel ffermydd unigol i ddangos cynydd ystyrlon.

Mae NFU Cymru yn credu bod amaeth yn ddi-os yn rhan o'r ateb i her datgarboneiddio economi Cymru a chyflawni sero net. Ond gallwn ddim ond wneud hyn gyda chefnogaeth y llywodraethau ym Mae Caerdydd a San Steffan, gan ddefnyddio'r arbenigedd o'r radd flaenaf sydd yn ein sefydliadau athrofaol megis IBERS a Phrifysgol Bangor mewn partneriaeth gyda diwydiant a grwpiau allweddol eraill er mwyn gweithredu ar y cyd i wireddu'r nod heriol, ond cyraeddadwy, hwn.

John Davies
Llywydd NFU Cymru

Yr her byd-eang o ddod i'r afael â newid yn yr hinsawdd

Gellir dadlau mai newid yn yr hinsawdd yw'r her amgylcheddol mwyaf sy'n wynebu'r byd, gyda nifer o wledydd nawr yn dioddef eithafion tywydd digynsail a chynyddol niferus. Bu gweithredu rhyngwladol ar y mater hwn yn araf gychwyn, ond mae yna gynnydd nawr ar droed wrth ddatgarboneiddio elfennau o economi'r byd ynghyd ag addasu i newid yn yr hinsawdd.

Darparodd Deddf Newid yn yr Hinsawdd 2008 Prydain y fframwaith cenedlaethol hirdymor cyntaf yn y byd i dod i'r afael â newid yn yr hinsawdd, gan osod targed cyfrwymol cyfreithiol o leihau allyriadau NTG o 80% erbyn 2050, yn erbyn gwaelodlin 1990. Wedi cychwyn herciog, cadarnhawyd y Cytundeb Paris rhyngwladol cynhwysfawr ar newid yn yr hinsawdd yn 2015, gan anelu at osod terfynau ar allyriadau NTG "cyn gynted â phosib" a chadw'r cynydd yn nhymeredd y byd "yn sylweddol is" na 2 gradd C. Cydnabu Cytundeb Paris hefyd bwysigrwydd "sichrau diogelwch bywd a diweddu newyn, a bregusderau arbennig systemau cynhyrchu bywd yn sgil effeithiau niweidiol newid yn yr hinsawdd."

Tair mlynedd yn ddiweddarach, cyhoeddodd y Panel Rhynglywodraethol ar Newid yn yr Hinsawdd (IPCC) adroddiad gwyddonol ar

effeithiau posib cynhesu byd-eang, a sut y dylid gyfyngu'r cynydd yn nhymeredd y byd i 1.5C. Daeth i'r casgliad y byddai'r risgiau a'r effeithiau o gynhesu o 2C ar gyfartaledd, o gymharu â 1.5C, yn cyfiawnhau ymateb polisi llawer dyfnach a chyflymach, parthed newidiadau technolegol i gynhyrchu ynni a bywd ynghyd â'n ffordd o fyw.

Yn 2019, Prydain oedd yr economi mawr cyntaf yn y byd i ddeddfu o blaid allyriadau sero net, gan anelu i ddiweddu cyfraniad gweithgarwch economaidd y DU tuag at newid yn yr hinsawdd dros y 30 mlynedd nesaf.

Yng Nghymru, sefydlodd Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 fframwaith ar gyfer lleihau allyriadau NTG. Yn Ebrill 2019, cyhoeddodd y Gweinidog dros Yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig ar ran Llywodraeth Cymru ei bod hi'n Argyfwng ar yr Hinsawdd. Wrth ymateb i ddogfen 'Net Zero – The UK's contribution to stopping global warming' a gyhoeddwyd gan Bwyllgor y DU ar Newid yn yr Hinsawdd (UKCCC) ym Mai 2019, datganodd Llywodraeth Cymru ei bwriad i greu targed i Gymru gyflawni allyriadau sero net dim hwyrach na 2050.

Disgwylir i lawer o wledydd a blociau masnach eraill ddilyn yr un duedd, gan godi gobeithion y gallwn osgoi'r effeithiau gwaethaf o newid yn yr hinsawdd yn y dyfodol agos.

Llechres NTG amaeth bresennol y DU

Mae allyriadau nwyon tŷ gwydr amaeth yn wahanol iawn i rai o sectorau eraill megis cynhyrchu trydan, trafndiaeth a gweithgynhyrchu. Y prif nwy a allyrrir gan y rhan fwyaf o ddiwydiannau yw carbon deuocsid (CO_2) o losgi tanwydd ffosil, tra methan (CH_4) ac ocsid nitrogen (N_2O) yw'r prif NTG o systemau amaethyddol. Mae lleihau'r allyriadau yma yn anoddach na thorri CO_2 , oherwydd eu bod yn deillio o brosesau microbig naturiol cymhleth priddoedd ac anifeiliaid, lle mae ein dealltwriaeth ohonynt yn amherffaith, ac hefyd ar y natur ddynol (newidiadau cyflym mewn ymarferion ffermio ar raddfa eang), hinsawdd sy'n newid a chyfyngiadau dulliau mesur.

Mae cyflenwad o nitrogen o ffynonellau organig ac anorganig yn hanfodol ar gyfer tyfiant cynydu a phorfeydd, ac mae'n ganlyniad anochel o brosesau'r pridd y bydd ychydig bach o'r nitrogen mewn system amaethyddol yn cael ei allyrru ar ffurf ocsid nitrogen. Yn yr un modd, mae methan yn cael ei gynhyrchu gan facteria wrth i wartheg a defaid dreulio'r seliwlos yn eu diet, wrth gynhyrchu llaeth a chig yn luniaeth i bobl gan ddefnyddio ardaloedd eang o laswelltir sydd yn aml yn anaddas ar gyfer ffermio tir âr.

Roedd allyriadau NTG amaeth ym Mhrydain yn 2017 yn gyfwerth â 46.5 miliwn tonnell o CO_2 (10% o

gyfanswm allyriadau'r DU), gan allyrru methan (5.6% o gyfanswm y DU), ocsid nitrogen (3.1%) a CO_2 (1.2%). Mae allyriadau amaeth wedi lleihau gan 16% ers 1990, ond bu datblygiad pellach yn gymharol fach ers 2011.

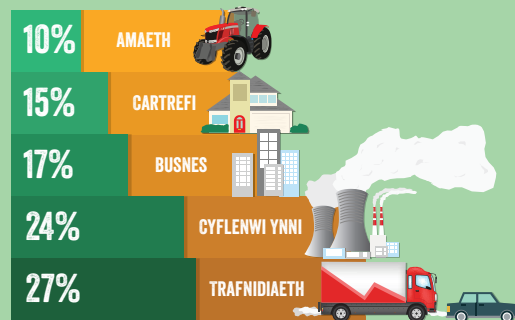
Er cyfraniad ffermydd Cymru fel dalfeydd carbon ac, mewn nifer o achosion, yn gynhyrchwyr ynni adnewyddadwy, mae'n bwysig cydnabod bod yr ymarferion cadarnhaol hyn yn cael eu cyfrifo ar wahân i'r llechres ar gyfer amaeth.

Mae NFU Cymru wedi ymuno gyda sefydliadau amaethyddol eraill i alw ar yr IPCC i werthuso metrig potensial cynhesu byd-eang (GWP) GWP^*/GWP -we i fesur yn fwy cywir cyfraniad nwyon tŷ gwydr byr eu hoes i gynhesu byd-eang.

GWP100 – Cydnabyddir bod yna ffaelecteddau parthed ymateb tymheredd allyriadau tŷ gwydr byr eu hoes megis methan yn y metrig GWP100 a ddefnyddir i ddisgrifio effaith cynhesu NTG yn gyfredol.

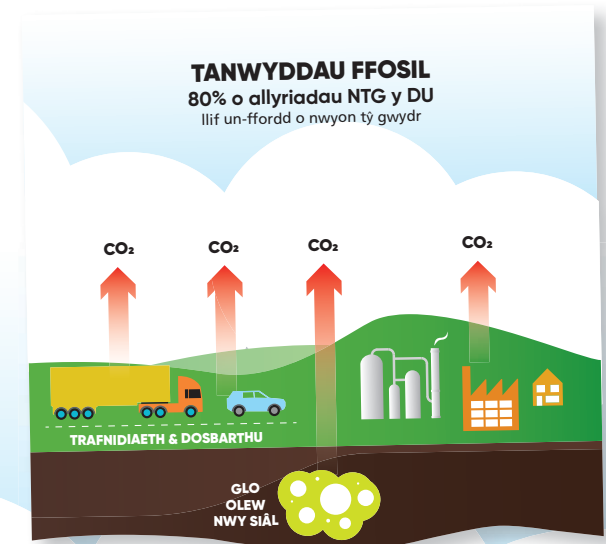
Mae GWP-we yn darparu mesur llawer manylach o effeithiau methan yn yr atmosffer a'i gyfraniad net i gynhesu byd-eang. Mae'n hanfodol ein bod yn defnyddio'r wybodaeth ac offer wyddonol gorau posib er mwyn diwallu ac adeiladu ffydd ym mhenderfyniadau arweinwyr polisi cartref a byd-eang.

ALLYRIADAU NWYON Tŷ GWYDR YN Y DU

Amaeth yn rhan o'r ateb i newid yn yr hinsawdd

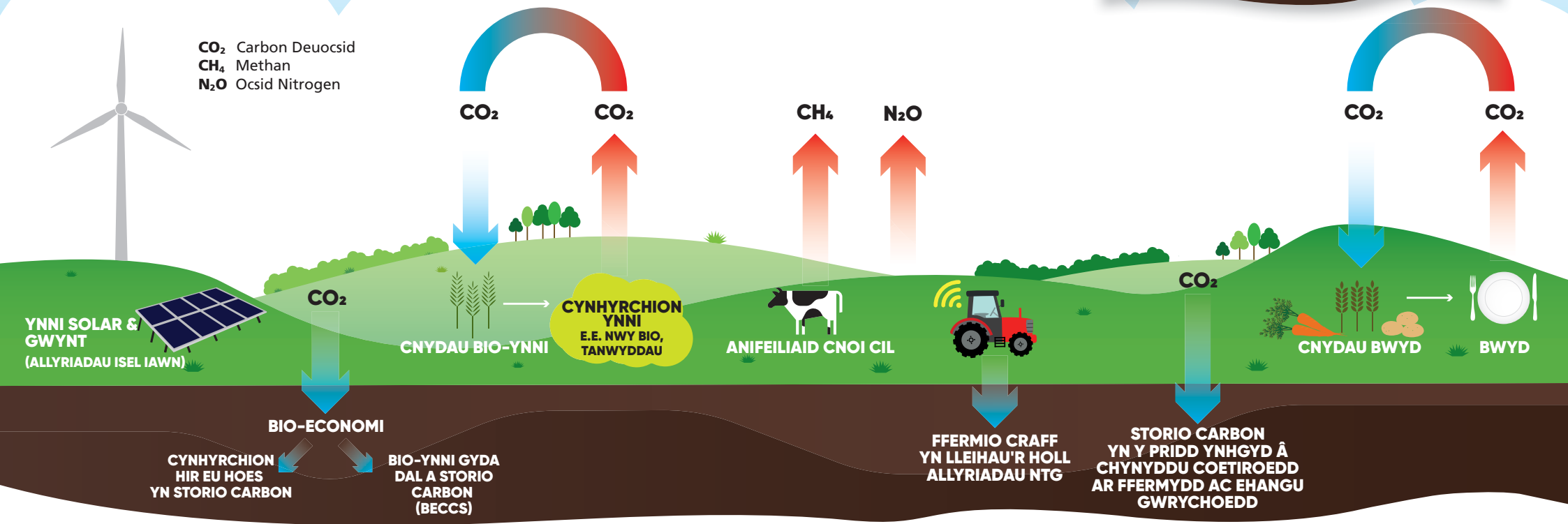
Gall amaeth, ac economi'r tir, chwarae rhan allweddol mewn dod i'r afael â newid yn yr hinsawdd. Mae mewn sefyllfa unigryw i ddal y prif nwy tŷ gwydr - (CO_2) - o'r aer a'i droi, gyda chymorth ffermwyr, yn ystod eang o fwydydd, ffibrau a thanwydd. Gan gyfoethogi'r gallu hwn i ddal carbon gallwn ei ddefnyddio i gynhyrchu 'allyriadau negyddol' - gan weithredu i dynnu CO_2 o'r atmosffer a chydbwysyo allyriadau amaeth o fethan (CH_4) ac ocsid nitrogen (N_2O) o gynhyrchu bwyd.

AMAETH

10% o allyriadau NTG y DU
llef cylchol, cytbwys o nwyon tŷ gwydr

CO₂ Carbon Deuocsid
CH₄ Methan
N₂O Ocsid Nitrogen

Gweledigaeth NFU Cymru: Ein ffordd ni o fynd ati

Gyda datblygiad polisi amaethyddol newydd i Gymru ac wrth i ni bontio allan o'r Polisi Amaethyddol Cyffredin, nawr yw'r amser i ni osod amcanion heriol i'n hunain, sydd yn gyson â'n safonau cynhyrchu, lles a gofal amgylcheddol uchel. Mae yna reidrwydd amgylcheddol ac economaidd amlwg o blaid gweithredu. Fel diwydiant mae'n rhaid i ni ymateb i'r dystiolaeth wyddonol gynyddol ar effeithiau newid yn yr hinsawdd, a phrofiadau ein ffermwyr wrth ddod drwy eithafion oerfel, sychder a llifogydd dros y blynyddoedd diwethaf.

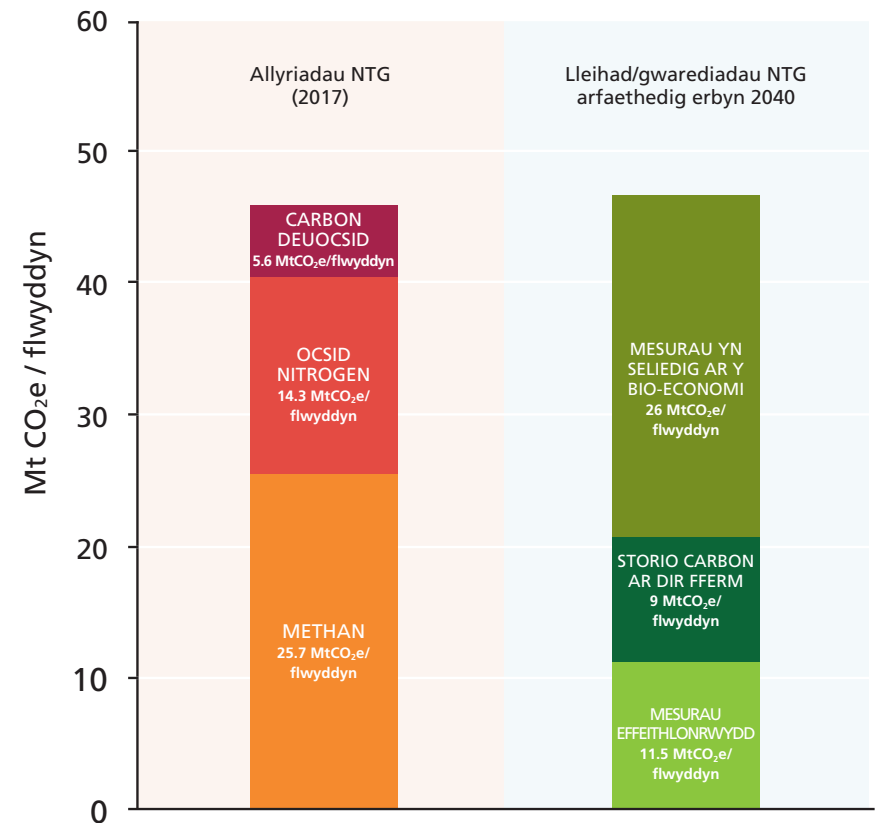
Gall busnesau amaethyddol wneud cyfraniad pwysig i adeiladu economi sero carbon yng Nghymru ac mae NFU Cymru yn cydnabod bod yn rhaid i ni osod allan y ffordd orau o gyflawni hyn ynghyd â'r lluo o ddisgwyliadau eraill sydd ar ein ffermwyr.

Nid oes yna ddatrysiad 'bwled arian' i ddod i'r afael â newid yn yr hinsawdd a chyflawni sero net. Er mwyn i amaeth yn y DU ddod i'r afael â newid yn yr hinsawdd, credwn bod angen portffolio o bolisiau ac ymarferion gwahanol wedi eu

ffocysu ar dair thema, neu biler, bras:

- Gwella effeithlonrwydd cynhyrchol amaeth er mwyn lleihau ein allyriadau nwyon tŷ gwydr – gan alluogi i amaeth gynhyrchu yr un faint o fwyd, neu fwy, gyda llai o fewnbynau gan weithio yn fwy gwybodus;
- Storio carbon ar dir amaethyddol mewn priddoedd a llystyfiant – gwella rheolaeth tir a chyfoethogi defnydd tir er mwyn dal mwy o garbon, trwy mwy o wrychoedd, mwy o goetiroedd ar ffermydd, ac yn enwedig mwy o briddoedd carbon-gyfoethog;
- Hybu ynni adnewyddadwy a'r bio-economi er mwyn disodli allyriadau nwyon tŷ gwydr o danwydd ffosil a galluogi cipio NTG trwy ffotosynthesis a dal carbon.

Awgryma ein tystiolaeth, dros yr 20 mlynedd nesaf, y gallai gwaith yng Nghymru a Lloegr dan y tri piler hyn leihau, wrthbwysu a chydfantoli ein allyriadau amaethyddol cyfredol o 45.6 MtCO₂e/flwyddyn.

Allyriadau amaeth cyfredol (2017) wedi eu cloriannu yn erbyn arbedion NTG posib o fesurau effeithlonrwydd a gwarediadau NTG gan ddulliau amrywiol (DU).

Piler 1

Hybu cynhyrchiant a lleihau allyriadau

Amcan o arbedion NTG: **11.5 MtCO₂/flwyddyn (DU)**

Bydd gwella effeithlonrwydd cynhyrchiol amaeth yn galluogi ffermwyr i gynhyrchu yr un faint o fwyd, neu fwy, gyda llai o fewnbynau gan weithio yn fwy gwybodus. Bydd hyn, yn ei dro, yn galluogi i'r sector leihau ei allyriadau o nwyon tŷ gwyr.

Bydd angen amrywiaeth o fesurau i gyflawni hyn, fel a argymhellir gan y Pwyllgor ar Newid yn yr Hinsawdd (CCC) ac eraill sydd yn dod allan o'n gwaith cyfredol ar effeithlonrwydd. Mae'r mesurau hyn yn cynnwys pethau fel:

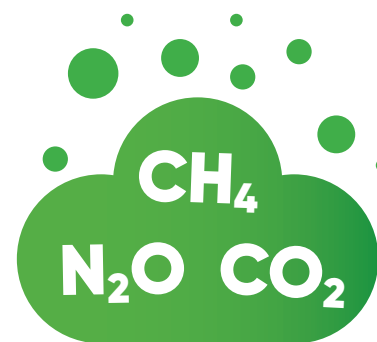
- Defnydd o gwrteithiau gollyngiad penodedig ac atalyddion er mwyn cynyddu defnydd effeithlon o nitrogen a lleihau allyriadau;
- Ychwanegolion bwyd i leihau allyriadau methan o anifeiliaid fferm cnoi cil;
- Gwella iechyd gwartheg a defaid er mwyn lleihau allyriadau methan a chynyddu cyfraddau tyfiant;
- Ffermio cnydau tra fanwl er mwyn darparu maetholion a gwarchod cnydau yn fwy effeithlon;
- Llacio priddoedd cywasg ac atal cywasgu priddoedd ar dir â'r phorfeydd, gan leihau'r angen am drin tir ac allyriadau N₂O;
- Treulio anaerobig er mwyn troi carthion

anifeiliaid, cnydau a sgîl-gynhyrchion cnydau yn ynni adnewyddadwy;

- Ystod eang o fesurau effeithlonrwydd ynni i leihau defnydd tanwydd a thrydan;
- Golygu genynnau er mwyn gwrthsefyll heintiau i wella iechyd a chynhyrchiant cnydau ac anifeiliaid a lleihau allyriadau.

Er mwyn ein galluogi i wireddu'r gwelliannau hyn i effeithlonrwydd amaeth, rydym angen:

- Polisiâu amaeth y dyfodol i ddarparu ymrwymiad hirdymor i gefnogi'r trawsffurfiad i amaeth sero net gan ganolbwyntio ar gynhyrchiant gyda chynhaliadaeth mesurau sydd yn darparu sefydlogrwydd ac yn mynd i'r afael ag anwadalwch sydd tu hwnt i reolaeth busnesau fferm unigol;
- Mesurau cynhyrchiant i leihau dwysedd nwyon tŷ gwyr pob uned o gynhyrchiant gan gynnwys buddsodiant wedi ei dargedu, anogaethau i gefnogi mabwysiadu datblygiadau technegol yn eang ynghyd â chynghor a hyfforddiant;
- Mae angen casglu data gwell er mwyn i ffermwyr dderbyn cydnabyddiaeth am newidiadau mewn ymarferion ar y fferm a mabwysiadu technegol i leihau allyriadau NTG.

Gallai Mesurau effeithlonrwydd cynhyrchiant ddarparu arbedion NTG tybiedig o 11.5 MtCO₂e/flwyddyn

Piler 2

Storio Carbon ar dir fferm

Amcan o arbedion NTG: **9 MtCO₂e/flwyddyn (DU)**

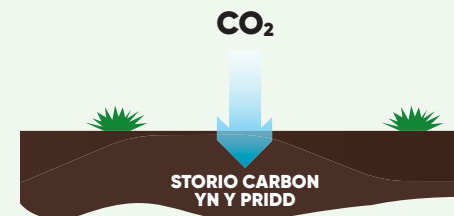
Mae ffermio yn barod yn gyfrifol am adnodd carbon hollbwysig yn ein priddoedd, ein tirweddau coediog a'n cynefinoedd lled-naturiol. Dylai cyflawni sero net gynnwys anogaeth weithredol i warchod yr adnodd carbon hwn ynghyd â'i gynyddu. Gallwn gyflawni'r warchodaeth a chynydd hyn gan wella a chyfoethogi rheolaeth a defnydd tir er mwyn dal mwy o garbon – trwy ddarparu mwy o wrychoedd, mwy o goetiroedd ar ffermydd ac yn enwedig mwy o briddoedd carbon-gyfoethog.

- Gallai gwelliannau i storio carbon mewn priddoedd ddarparu arbedion NTG o 5 MtCO₂e/flwyddyn.
- Gallai gwella a chynyddu gwrychoedd ddarparu arbedion NTG o hyd at 0.5 MtCO₂e/flwyddyn.

- Gallai cynyddu plannu coetiroedd ar ffermydd ddarparu arbedion NTG o 0.7MtCO₂e/flwyddyn.
- Gallai adfer mawndiroedd a gwlypdiroedd ddarparu arbedion NTG o hyd at 3MtCO₂e/flwyddyn.

Er mwyn ein galluogi i gyfoethogi storio carbon ar dir fferm, rydym angen i:

- Bolisiau amaethyddol y dyfodol osod gwerth a gwobrwyo'n deg am ymneilltuo carbon mewn priddoedd a phorfeydd ffermydd;
- Bolisiau'r dyfodol gynnwys opsiynau ar gyfer creu a rheoli gwrychoedd trwy buddsoddiadau cyfalaf a thaliadau ymneilltuo carbon parhaus;
- Bolisiau'r dyfodol gynnwys opsiynau ar gyfer creu a rheoli coetiroedd ar ffermydd a phlannu lleiniau cysgodi.

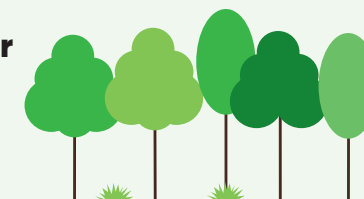

Gallai cyfoethogi dal carbon mewn priddoedd
ddarparu arbedion NTG o
5 MtCO₂e/flwyddyn

Gallai cyfoethogi a chynyddu gwrychoedd
ddarparu arbedion NTG o hyd at
0.5 MtCO₂e/flwyddyn

Gallai cynyddu coetiroedd ar
ffermydd
ddarparu arbedion NTG o
0.7 MtCO₂e/flwyddyn

Piler 3

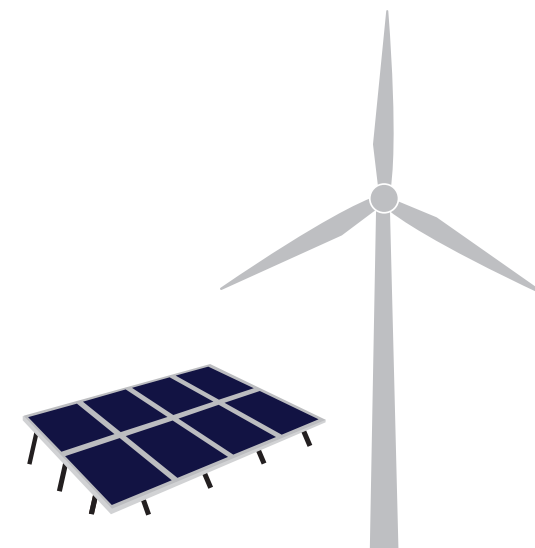
Cysylltu bio-ynni â dal, defnyddio a storio carbon

Amcan o arbedion NTG:

Hyd at 26MtCO₂e/flwyddyn (DU)

Gallai hybu ynni adnewyddadwy a'r bio-economi

ddarparu arbedion NTG tybiedig o hyd at **26 MtCO₂e/flwyddyn**

Mae hybu ynni adnewyddadwy a'r bio-economi i ddisodli allyriadau nwyon tŷ gwydr o danwydd ffosil a chipio NTG trwy ffotosynthesis a dal carbon yn rhan allweddol o uchelgais NFU Cymru/NFU er mwyn cyrraedd sero net.

- Gallai bio-ynni ynghyd â dal a storio carbon (BECCS) – y broses o gynhyrchu ynni o ddeunyddiau organig gan ddal a storio'r carbon a gynhyrchir – ddarparu arbedion NTG o hyd at 22 MtCO₂e/flwyddyn.
- Gallai deunyddiau lled-fiolegol mewn adeiladu a diwydiant ddarparu arbedion o 0.5 MtCO₂e/flwyddyn.
- Gallai disodli tanwydd ffosil gyda thanwyddau adnewyddadwy o'r tir ddarparu arbedion NTG o hyd at 3 MtCO₂e/flwyddyn.
- Dros gyfnod hirach, mae'n bosib y gall taenu biolosg (biochar) – powdr golosg – ar briddoedd a hindreuliad mwynau cyflymach yn eu tro ddarparu arbedion NTG o hyd at 2.5 MtCO₂e/flwyddyn

ac 1 MtCO₂e/flwyddyn. Bydd angen gwerthuso a chymeradwyo y prosesau hyn yn fwy cyn eu defnyddio.

Er mwyn ein galluogi i hybu'r bio-economi, rydym angen:

- Mesurau polisi i hwyluso mwy o ffermydd i ymgymryd â phrosiectau ynni adnewyddadwy o bob maint gan ddod i'r afael â'r rhwystrau cyfredol a'r llwybr i farchnad, gyda chredydau yn cael eu caniatáu am y NTG a osgoir.
- Gweithredu'r Strategaeth Bio-ynni dan arweiniad diwydiant, gogwydd prisio carbon clir a nifer o brosiectau arddangos ar raddfeydd gwahanol.
- Gweithredu Strategaeth Bio-economi'r DU ynghyd â chefnogaeth gan Lywodraeth Cymru ar gyfer deunyddiau adeiladu ac inswleiddio amgen megis gwlan defaid.
- Mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru hefyd gefnogi Y&D ar dechnolegau blaengar megis taenu biolosg.

Gweithio mewn partneriaeth – gyda llywodraeth, gyda diwydiant, gydag academyddion

Mae angen patrwm o weithio mewn partneriaeth ar y mesurau polisi sydd yn angenrheidiol i amaeth yng Nghymru gyflawni ein huchelgais o sero net. Bydd yn rhaid i ymroddiad busnesau fferm fynd law yn llaw â chefnogaeth cydunol rhwng llywodraethau Bae Cerdydd a San Steffan, asiantaethau a rhanddeiliaid eraill, er mwyn gweithio gyda ni i weithredu'r weledigaeth hon.

Er enghraifft, mae angen ystod o fesurau polisi i hybu cynhyrchiant ym mhob sector amaethyddol, a dylai polisi amaethyddol Cymru yn y dyfodol gefnogi'r symudiad i amaeth sero net gyda ffocws clir.

Er mwyn cyfoethogi storio carbon mewn priddoedd a llystyfiant, bydd angen gweithio ar y cyd gyda, a chydabyddiaeth gan, Sefydliadau Anllywodraethol (NGOs) a'r llywodraeth o'r manteision amaeth-amgylcheddol lu a ellid blethu at ei gilydd gyda storio carbon er mwyn ymateb i'r angen am bris gwobrwyo carbon realistig. Mae hefyd angen i'r DU ddatblygu

syifaen bio-ynni cartref cryf dros y tymor byr, ynghyd â thechnolegau adnewyddadwy tirol eraill, er mwyn adeiladu'r potensial hirdymor i waredu nwyon tŷ gwydr yn y dyfodol, trwy amryw o lwybrau bio-ynni ynghyd â'r bio-economi ehangach.

Gan gydweithio fel diwydiant, dros pob sector amaethyddol, bydd dewis o ystod eang o fesurau yn galluogi i nifer fawr o fusnesau fferm unigol ymgymryd â gweithredu ar sero net.

Mesur ac adrodd yn ôl, a'r camau nesaf

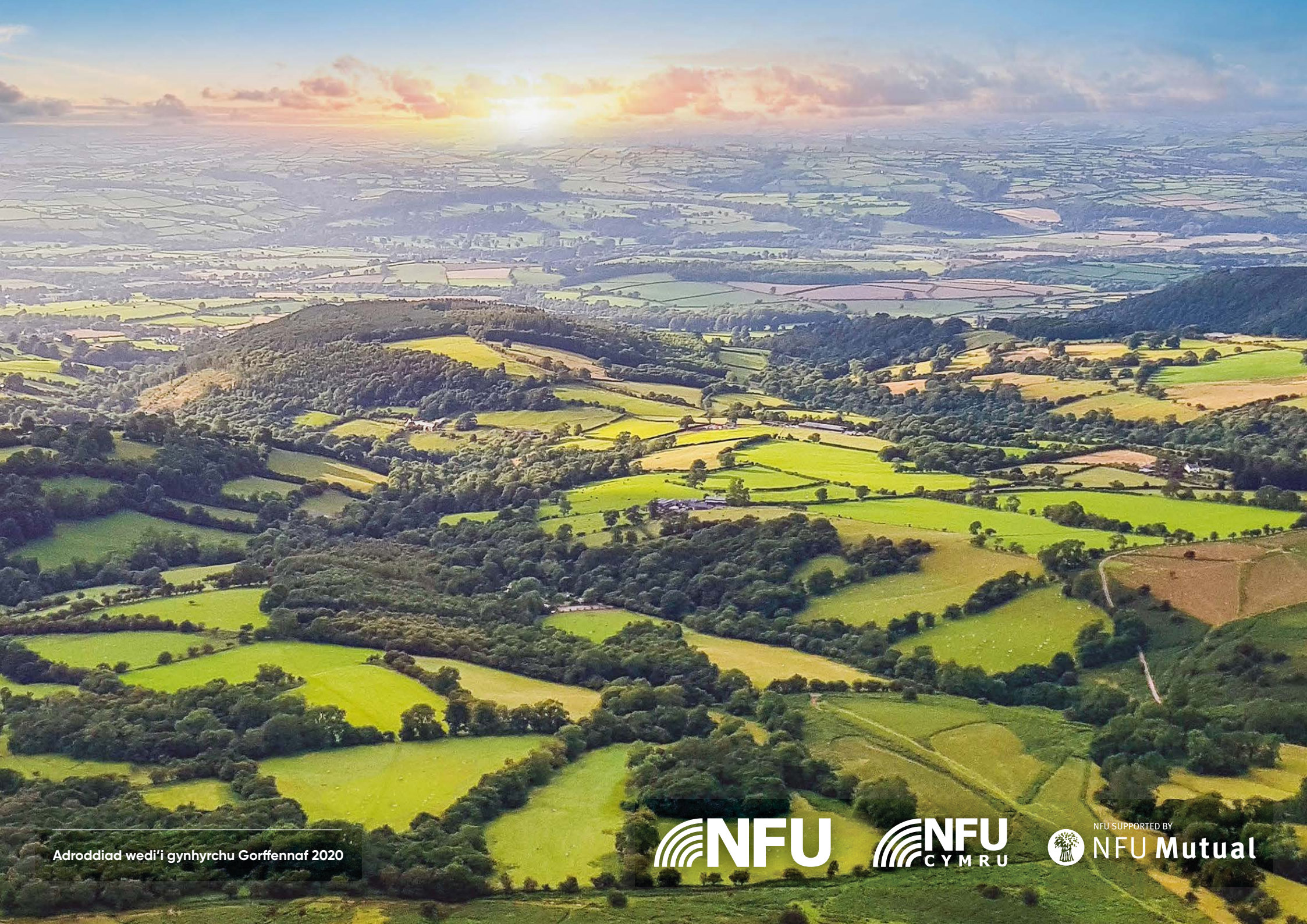
Mae eto angen datblygu systemau i ffermwyr yng Nghymru dracio a derbyn tâl am y budd cyhoeddus/ amgylcheddol o leihau neu wrthbwyso NTG. Efallai bydd angen seilio'r rhain ar archwiliadau corfforol (mesur a chofnodi newid arferion ar ffermydd) ynghyd â chanlyniadau disgwylidig yn seiliedig ar fodelu. Mae'n debygol iawn y bydd monitro a gwerthuso rhai mesurau, megis ehangu gwrychoedd, yn haws nac eraill, megis carbon yn y pridd.

Fodd bynnag, gellid cyfuno 'dangosyddion dirprwyol' o newid mewn arfer rheoli sydd yn debygol o arwain at gynnydd mewn storio carbon yn y pridd gyda modelau a chefnogir gan brofion maes, wedi eu cynnal ar rwydwaith o ffermydd arddangos 'hinsawdd-gyfeillgar,' gallai'r rhain gynrychioli gwahanol fathau o systemau ffermio dros ystod o briddoedd ac amgylcheddau naturiol.

Er mwyn gwireddu amaeth sero net yng Nghymru, bydd angen i bolisiâu amaeth y dyfodol gynnwys ystod o fesurau a gweithredoedd sydd yn darparu, ysgogi a gwobrwyo effeithlonrwydd a gweithgareddau ymneilltuo carbon ar ffermydd Cymru.

Mae yna angen i beilota ein hamcanion ar fyrder, gyda chefnogaeth gan lywodraeth a rhanddeiliaid eraill, gan greu esiamplau byw o sero net ar gyfer ffermwyr sydd yn hollbwysig i'w lwyddiant.

Adroddiad wedi'i gynhyrchu Gorffennaf 2020

NFU SUPPORTED BY
NFU Mutual